

Finansklagenemnda Skade

Uttalelse FinKN-2017-250

16.5.2017

If Skadeforsikring NUF

Ansvar

Sikkerhetsforskrift – påse at underentreprenør har ansvarsforsikring - gyldighet – fal. § 1-2 (e) og § 4-8.

Sikrede var hovedentreprenør for arbeider som skulle gjøres på taket til et skolebygg. Skolebygget brant 19.1.15. Antatt skadevolder (ikke endelig fastslått) er en underentreprenør sikrede benyttet, og som utførte sveisearbeider ved taktekking. Bygningsforsikringsselskapet til skolen har varslet regress mot både underentreprenøren og sikrede. Underentreprenøren hadde ikke egen ansvarsforsikring, men går under sikredes ansvarsforsikring med samlet dekning på 150 G. I sikredes forsikringsavtale er det oppstilt en sikkerhetsforskrift om å "påse at hans underentreprenører har egen ansvarsforsikring". Selskapet har avkortet regresskravet med 100 % ut fra anførsel om brudd på sikkerhetsforskriften. Sikrede anfører prinsipalt at sikkerhetsforskriften ikke kan påberopes da den innholdsmessig ikke oppfyller kravene til å være en slikt påbud etter definisjonen i fal. § 1-2 (e). Nemnda kom til at sikkerhetsforskriften slik den var formulert, ikke kunne påberopes.

Saksfremstilling

Saken gjelder krav om dekning under en ansvarsforsikring og spørsmål om det foreligger brudd på en sikkerhetsforskrift.

Sikrede var hovedentreprenør for tak arbeider på et skolebygg. Oppdraget gjaldt ombygging av takfot, og prisoverslaget var på kr 172.270. Skolebygget brant 19.1.15. Årsaken var sveisearbeider på taket utført av en underentreprenør. Skadeomfanget er pr. 28.2.17 opplyst til kr 27.870.000. Sikrede har vist til skadeanslag-/avsetting på over kr 57.670.000.

Skolebygget var forsikret i KLP Skadeforsikring, som har varslet regress mot både underentreprenøren og sikrede. Underentreprenøren hadde trolig ikke egen ansvarsforsikring.

Sikredes ansvarsforsikringsselskap har varslet 100 % avkortning av regresskravet fra KLP mot hovedentreprenøren pga. brudd på en sikkerhetsforskrift om at hovedentreprenøren har plikt til å påse at underentreprenøren har ansvarsforsikring.

Sikrede krever full dekning under ansvarsforsikringen og avviser at selskapet kan kreve avkortning for brudd på sikkerhetsforskriften. Sikkerhetsforskriften kvalifiserer ikke som sikkerhetsforskrift slik dette er definert i fal. § 1-2 (e) nr. 1. Bestemmelsen sier at en sikkerhetsforskrift er et påbud i forsikringsavtalen om at sikrede skal sørge for bestemte anordninger eller treffe bestemte tiltak som er "egnet til å forebygge eller begrense skade". En plikt til å undersøke om en underleverandør har ansvarsforsikring er ikke egnet til å forebygge eller begrense den skaden som foranlediget forsikringsutbetalingen (brannen som angivelig oppstod ved sveising). Spørsmålet om underleverandøren var forsikret eller ikke har kun betydning for forsikringsselskapets mulighet til å plassere dette ansvaret hos andre, dvs. i regressomgangen.

Subsidiært er ikke vilkårene knyttet til årsakssammenheng og/eller skyldgrad etter fal. § 4-8 oppfylt. Etter fal. § 4-8 er det et krav om *årsakssammenheng* mellom overtredelsen av sikkerhetsforskriften og forsikringstilfellet. I foreliggende sak har unnlatelsen av å påse at underentreprenøren hadde ansvarsforsikring ikke fremkalt brannen på noen måte, og forholdet kan derfor ikke påberopes etter fal. § 4-8, jf. AKN-1734 og LA-1994-00377, samt Ot.prp. nr. 49 (1988-89) s. 66.

Sikrede er heller ikke mer enn lite å legge til last, jf. fal. § 4-8. Bransjepraksis i langvarige samarbeidskonstellasjoner er at man normalt ikke innhenter gjenpart av forsikringsbevis hver gang man ber om et oppdrag.

Uansett er *avkortningen* satt for høyt. En avkortningsgrad på 100 % er åpenbart urimelig og i strid med praksis. Verken arten av den sikkerhetsforskrift som påberopes, skyldgraden eller skadeforløpet tilsier noen skjerpet vurdering. Sikkerhetsforskriften knytter seg til selskapets inndekning og har ingen virkning på skadens inntreden eller omfang. Sikrede har verken bidratt til at brannen ble utløst eller dens omfang.

Vilkåret må også ses som en *skjult handlingsklausul* i strid med forsikringsavtaleloven, og må derfor settes til side. Det er også vist til andre selskaper løser dette annerledes, f.eks. ved at forsømmelse av å sørge for at underleverandøren tegner egen ansvarsforsikring medfører forhøyet egenandel.

Selskapet avviser ansvar og anfører at det kan avkorte 100 % for brudd for sikkerhetsforskrift.

Sikkerhetsforskriften er i samsvar med definisjonen i fal. § 1-2 (e) nr. 1 og øvrige vilkår etter fal. § 4-8 er oppfylt. Det er enighet om at det aktuelle påbudet i vilkårene pkt. 8.7 er brutt etter ordlyden.

Selskapet avviser at fal. § 4-8 kan tolkes slik at den kun omfatter sikkerhetsforskrifter som ville begrenset eller avverget den fysiske skadehendelsen. Kravet om årsakssammenheng i bestemmelsen er knyttet til "forsikringstilfellet". Uttrykket er ikke nærmere definert i loven. I tingskadeforsikring vil den fysiske skaden og kostnaden knyttet til den være forsikringstilfellet. I ansvarsforsikring vil den ansvarsbetingende handling og det økonomiske tapet knyttet til den være forsikringstilfellet. Det vises også til Bull, "Forsikringsrett" s. 206, som støtte for at forsikringstilfellet også omfatter det forsikringsmessige tapet. Bestemmelsen må derfor også omfatte sikkerhetsforskrifter som har til hensikt å avverge eller begrense det økonomiske tapet som følge av en fysisk skade. Heller ikke *definisjonen* av hva som er en sikkerhetsforskrift kan tolkes slik at den kun omfatter fysisk skade. Den aktuelle sikkerhetsforskriften tilfredsstiller derfor definisjonen av sikkerhetsforskrift i fal. § 1-2 (e) nr. 1.

Det anføres også at det foreligger nødvendig *årsakssammenheng* mellom overtredelsen og forsikringstilfellet, jf. fal. § 4-8, annet punktum. Overtredelsen medfører tap for selskapet ved at skadekostnaden ikke kan plasseres hos ansvarlig skadevolder. Tapsfeltet av forsikringstilfellet skyldes dermed overtredelsen av sikkerhetsforskriften.

Sikrede har også opptrådt med nødvendig uaktsomhet og oppfyller dermed *skyldkravet* i fal. § 4-8 annet punktum. Kontroll av forsikring hos underentreprenøren var et enkelt og lite ressurskrevende handlingsalternativ. Det tilsa ekstra aktsomhet at underentreprenøren var et nystartet selskap. Sikredes holdning strider mot holdningen i resten av bygge- og entreprisebransjen.

Sikrede er etter selskapets syn mye å bebreide. 100 % *avkortning* er rimelig ut fra en samlet vurdering.

Selskapet kan ikke se at sikkerhetsforskriften/vilkåret kan anses som en *skjult handlingsklausul*.

Finansklagenemnda Skades begrunnelse

Den aktuelle sikkerhetsforskriften sier at sikrede "skal påse at hans underentreprenører har egen ansvarsforsikring for den type arbeid de skal utføre".

En sikkerhetsforskrift er etter fal. § 1-2 (e) nr. 1 et påbud om at sikrede skal sørge for "bestemte anordninger eller treffe bestemte tiltak som er egnet til å forebygge eller begrense skade". Å "påse" at en underentreprenør har egen ansvarsforsikring må regnes for "et tiltak". Formuleringen "forebygge eller begrense skade" refererer til forebyggelse av det forsikringstilfellet som forsikringen omfatter. Den aktuelle ansvarsforsikringen omfatter etter vilkårenes nr. 4 "sikredes rettslige erstatningsansvar for skade", og etter nr. 2 må "skaden være konstatert av sikrede eller skadelidte i løpet av forsikringstiden". Nemnda forstår dette slik at forsikringstilfellet er den skaden som utløser sikredes erstatningsansvar. En plikt til å sørge for ansvarsforsikring hos en medansvarlig skadevolder vil ikke ha noen betydning for det ansvaret sikrede kan komme i overfor tredjemann, men har betydning for det regresskravet selskapet har overfor denne skadevolderen. Nemnda kan ikke se at teknikken med sikkerhetsforskrifter er skrevet med sikte på et slikt regresskrav.

Generelt gjelder fal. kap. 4 sikredes plikter i forhold til risikoen for at et forsikringstilfelle inntreffer. Bortsett fra fal. § 4-10 annet ledd som gjelder sikring av regresskrav når forsikringstilfellet er inntruffet, er det ingen regulering av sikredes plikter i forhold til et mulig regresskrav fra selskapet mot en medansvarlig tredjemann. Det betyr at selskapet i utgangspunktet står fritt til å regulere denne situasjonen, f.eks. ved å avtale forhøyet egenandel eller en fullstendig ansvarsbegrensning såfremt ansvarsforsikring hos en medansvarlig skadevolder mangler. Det er da nærliggende at selskapet også må kunne regulere sikring av regresskrav som en sikkerhetsforskrift såfremt man ønsker å bruke denne teknikken utenfor det området som naturlig følger av fal. § 1-2 (e) nr. 1. Selskapet kunne derfor ha utformet en sikkerhetsforskrift i forhold til sikring av et regresskrav. Selskapet har imidlertid henvist til fal. § 4-8, jf. vilkårenes 8.1, og spørsmålet om årsakssammenheng og skyld er da regulert av denne bestemmelsen. Brudd på en sikkerhetsforskrift kan bare påberopes såfremt det er årsakssammenheng mellom bruddet og forsikringstilfellet. I dette tilfellet er forsikringstilfellet som nevnt den skaden som utløser sikredes erstatningsansvar, altså brannskaden på skolen. Manglende sikring av at underentreprenøren har tegnet ansvarsforsikring har ingen betydning i forhold til dette ansvaret, men betydning i forhold til underentreprenørens evne til å finansiere skaden. Etter nemndas oppfatning er derfor kravet om årsakssammenheng ikke oppfylt. Sikkerhetsforskriften kan i så fall ikke påberopes.

Uttalelsen er enstemmig.

Finansklagenemnda Skades konklusjon

Sikrede gis medhold.

Ved behandlingen deltok Trine-Lise Wilhelmsen (leder), Birgitte Hagland (nestleder), Ole Smedsrud (selskapsrepresentant), Terje Løyning (selskapsrepresentant), Andreas Pihlstrøm (næringsrepresentant) og Lars Erik Lundgaard (næringsrepresentant).